17.11.2020

Eduskunta
Hallintovaliokunta

U 51/2020 vp

Sisäministeriön asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmästä komission ehdotuksesta EU:n petostentorjuntaohjelman perustamiseksi kaudelle 2021-2027 (EU:n petostentorjuntaohjelma)

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta EU:n petostentorjuntaohjelman perustamiseksi kaudelle 2021-2027 (EU:n petostentorjuntaohjelma).

Komission ehdotuksessa petostentorjuntaohjelmaksi esitetään, että uudessa monivuotisessa rahoituskehyksessä otettaisiin käyttöön uusi tullivalvontalaitteisiin liittyvä väline (COM (2018) 474 Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tullitarkastuslaitteiden rahoitusvälineen perustamisesta yhdennetyn rajaturvallisuuden rahaston osaksi). Rahoitusvälineestä tuettaisiin muun muassa tulliviranomaisten valvontalaitehankintoja.

EU:n sisäasioiden rahastot tulevat uudella ohjelmakaudella 2021-2027 sisältämään turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston (AMF) ja sisäisen turvallisuuden rahaston (ISF) lisäksi rajaturvallisuuden- ja viisumipolitiikan välineen (BMVI), joka on osa yhdennetyn rajaturvallisuuden rahastoa.

Petostentorjuntaohjelmalla on liittymäpintaa sisäasioiden rahastojen osalta sekä ISF-rahastoon että BMVI- rahoitusvälineeseen.

ISF:n osalta komission ohjeessa rahoituksen painopisteistä mainitaan petosten torjuminen muiden maksuvälineiden kuin käteisrahan osalta, ja viitataan tällaisten maksuvälineiden liittymiseen järjestäytyneeseen rikollisuuteen kuten huumausaine- ja ihmiskauppaan. Komission ohjeena on rahoittaa ISF- rahastosta tämänkaltaisiin petoksiin liittyen erityisesti lainvalvontaviranomaisten yhteistyötä petosten tutkinnassa ja tilastoinnissa kansallisesti ja kansainvälisesti. Lisäksi petostentorjuntaohjelmassa mainittu korruption torjunta on yhtenä ISF:n painopisteenä.

BMVI:n osalta päällekkäisyyden uhka petostentorjunnan kanssa on pienempi kuin ISF:n osalta, sillä yhdennetyn rajaturvallisuuden rahasto sisältää erikseen tullivälineiden hankintaan tarkoitetun rahoitusvälineen. BMVI- rahoitusvälineestä tulee rahoittaa vain rajavalvontaan liittyviä toimia.

Lisäksi komission ehdotuksen mukaan näyttäisi siltä, että sekä tullivälineestä että petostentorjuntaohjelmasta voi olla mahdollista rahoittaa välinehankintoja, eli tässä voisi olla päällekkäisen rahoituksen riskiä (tällä ei suoranaisesti ole vaikutusta sisäasioiden rahastoihin). Valtioneuvoston kannassa on kuitenkin jo nostettu esiin, että päällekkäisyyksiä tulee välttää.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Kirkkokatu 12
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

Petostentorjuntaohjelmaan sisällytettävän IMS- järjestelmän käyttövelvollisuus on myös sisäasioiden rahastoissa jo nykyisellä ohjelmakaudella 2014-2020 ja myös tulevalla ohjelmakaudella, tosin käytännössä raportointi tapahtuu rakennerahastojen todentamisviranomaistoiminnon kautta, jota toimintoa kansallisesti hallinnoi työ- ja elinkeinoministeriö. Sisäministeriö toimittaa tarvittavat tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle, joka kirjaa ne sitten IMS- järjestelmään. Uuden ohjelmakauden menettelyistä ei ole vielä kansallisesti päätetty, mutta todennäköisesti jatketaan samalla menettelyllä.

Neuvotteleva virkamies Jouko Huhtamäki